

Maanomistaja

Viite: Metsänkäyttöilmoitus 1-2024-8629 (ilmoitusviite MFI2024174238)

Asia: Kiinteä muinaisjäänös metsänkäyttöalueella, 532-407-19-11 Heikkilä I, Lahti

Lahdessa sijaitsevalle Heikkilä I kiinteistölle (532-407-19-11) on tehty metsänkäyttöilmoitus. Metsänkäyttösuunnitelman kuviolla 63.0 sijaitsee muinaismuistolain (295/1963) suojaama kiinteä muinaisjäänöskohde, vesimyllyn jäänteet (mj-rekisterin tunnus *Pyhäntaka*, 1000013620), sekä mahdollinen muinaisjäänös, historiallinen kylätontti (mj-rekisterin tunnus *Pyhäntaka (Pyhäntaka)*, 1000024132). Mylly sijaitsee Alasenjärvestä Kivijärveen laskevan puron luona. Puroon on raivattu juoksupuoliskanava (a) puron viereen siten, että osa raivatuista kivistä on kasattu keskelle jääneelle kapealle maakaistalle. Uomien leveys on noin 1,5 ja pituus 25–30 m. Keskellä juoksupuoliskanavaa sijaitsee myllypaikka (b), josta on jäljellä lohkoista harmaakivistä tehty perustus. Se on jokseenkin nelikulmainen ja kooltaan 6 x 6 m. Sen vieressä on toinen uoma (H. Poutiainen & O. Puttonen 2022: *LAHTI, Pyhäntaka, vesimyllynpaikka, 1000013620, tarkastus 2022. Tutkimusraportti*).

Pyhäntaan historiallinen kylätontti sijaitsee hakkuukuvion pohjoisreunalla. Varhaisin maininta kylästä on vuodelta 1464. Vuoden 1539 maakirjan mukaan Pyhäntaassa on ollut 11 tilaa. 1560-luvulla tilojen määrä oli vähentynyt kymmeneen ja vuonna 1571 niitä oli 8. Kohde on paikannettu Kuninkaan kartaston perusteella, eikä sitä ole tarkastettu maastossa. Alue on edelleen osin rakennettu. (E. Tikkala, E. Sorvali ja P. Taipale, 2012: *Päijät-Hämeen maakuntakaava. Historiallisen ajan muinaisjäänösten inventointi*) Mahdollisen muinaisjäänöksen alueella hakkuut on mahdollista toteuttaa metsänkäyttöilmoituksessa esitetyllä kuviolla, mutta mahdollisen kylätontin alueella hakkuut on suoritettava erityistä varovaisuutta noudattaen. Jos vastaan tulee metsämaasta poikkeavia piirteitä (kuten kivirakenteita, kiveystä, tuhkaa, luita, esineitä) on muokkaustoimet lopetettava ja otettava välittömästi yhteyttä Päijät-Hämeen alueelliseen vastuumuseoon (Lahden museot). Museo suosittaa hakkuut suoritettavaksi talviaikaan, kun maanpinta on jäässä ja lumipeitteen suojaama. Kylätontin sijainti ja aluerajaus on merkitty lausunnon liitteenä olevalle kartalle.

Pyydettynä lausuntonaan Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo toteaa, että hakkuut on mahdollista toteuttaa metsänkäyttöilmoituksessa esitetyillä kuvioilla, mutta ne on suoritettava vahingoittamatta vesimyllyä ja sen välitöntä lähialuetta (kantojen maastarepiminen, äestys yms. ovat kielletty). Myös metsäkoneiden käyttö ja reitit on suunniteltava siten, ettei muinaisjäänöskohdetta lähialueineen vahingoiteta. Vesimyllyn alueelle ei myöskään saa varastoida puutavaraa tai kasata hakkuujätettä. Vesimyllyn sijaitsee hakkuukuvion itäkulmassa, hieman kuvion rajauksen sisäpuolella. Mikäli sen rakenteita ulottuu hakkuukuvion puolelle, niitä ei saa vahingoittaa. Rakenteiden sijainti tulee tarkistaa ennen hakkuiden aloittamista. Alueellinen vastuumuseo voi

pyynnöstä suorittaa vesimyllyn maastonmerkinnän virkатыönään (aikaisintaan keväällä 2024 lumien sulamisen jälkeen). Vesimyllyn sijainti on merkitty lausunnon liitteenä olevalle karttaliitteelle.

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö Liisa Koskelainen

tutkija, arkeologi Jasmin Puska

Liitteet: Karttaliite

Tiedoksi: Museovirasto, kiinteistönomistaja

Karttaliite

Ote muinaisjäännösrekisterin kartasta. Vesimylly (mj-rekisterin tunnus *Pyhäntaka*, 1000013620) on merkitty punaisella rasterilla. Historiallinen kylätontti (mj-rekisterin tunnus *Pyhäntaka (Pyhäntaka)*, 1000024132) on merkitty violetillä rasterilla.